

Aan de Staatssecretaris van
Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
de heer P. de Krom
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

datum
6 januari 2011

ons kenmerk
RvB.01/11/ES/ptb

telefoonnummer
020 656 4809

Onderwerp: Uitvoeringstoets concept-wetsvoorstel invoering kinderbeschermingsmaatregelen

Mijnheer de Staatssecretaris,

Met uw brief van 25 november 2010 verzoekt u mij een uitvoeringstoets uit te brengen op het concept wetsvoorstel Aanpassing van wetgeving en vaststelling van overgangsrecht in verband met de herziening van de maatregelen van kinderbescherming (*Invoeringswet herziening kinderbeschermingsmaatregelen*).

Het wetsvoorstel herziening kinderbeschermingsmaatregelen stelt voor zowel de maatregel *onthefing* als wel de maatregel *ontzetting* uit het ouderlijk gezag, af te schaffen. Daarvoor in de plaats komt een nieuwe gezagsbeëindigende maatregel. De Invoeringswet herziening kinderbeschermingsmaatregelen stelt in verband hiermee onder meer een wijziging in de Anw voor.

Hieronder en in de bijlage treft u enkele opmerkingen aan over de uitvoerings- en juridische aspecten van het voorstel.

Ouders die in het verleden in verband met een *ontzetting* uit de ouderlijke macht geen recht op nabestaanden c.q. halfwezenuitkering hadden, kunnen onder de nieuwe regelgeving alsnog recht krijgen. Het gaat dan om personen van wie het recht door ons is ingetrokken of afgewezen, óf die omdat ze toch niet in aanmerking zouden komen, nooit een aanvraag hebben ingediend. Deze groep moet door ons worden opgespoord. Vervolgens moeten deze personen een brief krijgen waarin wij uitleggen dat zij onder bepaalde voorwaarden recht kunnen hebben op nabestaanden- c.q. halfwezenuitkering.

De personen van wie het recht is ingetrokken of afgewezen specifiek wegens ontzetting uit de ouderlijke macht, kunnen we in ons systeem gemakkelijk traceren. Zij kunnen onder de nieuwe regelgeving alsnog recht krijgen. Het gaat hierbij om een zeer klein aantal, indicatief ca. 10 personen. De personen die nooit hebben aangevraagd kunnen we naar verwachting eveneens – redelijk goed - in beeld krijgen door onderzoek in onze systemen. Ook hier zal het naar verwachting om een zeer klein aantal gaan.

Door het overgangsrecht wordt gewaarborgd dat de wezen die nu een wezenuitkering ontvangen omdat de overblijvende ouder uit de ouderlijke macht is ontzet, deze uitkering na inwerkingtreding van het wetsvoorstel blijven ontvangen. In deze lopende wezenuitkeringen verandert niets. Het gaat hier indicatief om zo'n 25 wezenuitkeringen.

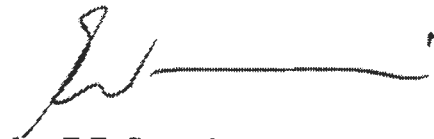
In het wetsvoorstel wordt onder C verwezen naar een verkeerd onderdeel van artikel 67, eerste lid Anw. Vermeld is dat in artikel 67, eerste lid, onderdeel a, onder 1 "anders dan in verband met artikel 5, derde lid" moet komen te vervallen. Dat moet volgens ons zijn: artikel 67, eerste lid, onderdeel a, onder 2.

Het wetsvoorstel is met in achtneming van de vorige opmerking voor de Sociale Verzekeringsbank uitvoerbaar per de voorziene invoeringsdatum. De eenmalige uitvoeringskosten bedragen ca. € 10.000. Dit betreft de opsporing van potentiële gerechtigden, het behandelen van een zeer klein aantal aanvragen Anw, alsmede het aanpassen van werkinstructies en klantproducten. Het voorstel heeft geen effect op onze formatie of onze structurele uitvoeringskosten.

Voor vragen over of een toelichting op de uitvoeringstoets kan contact opgenomen worden met dhr. mr. R.L. van Eerde (robvaneerde@svb.nl / 020 - 656 5889).

Ik vertrouw erop u hiermee van dienst te zijn geweest, en stel het op prijs binnen 6 weken een reactie te ontvangen op deze uitvoeringstoets.

Hoogachtend,
Sociale Verzekeringsbank

drs. E.F. Stoové
voorzitter Raad van Bestuur

Bijlage

Huidige situatie

Artikel 5 lid 3 Anw regelt dat het kind over wie de nabestaande geen gezag heeft wegens ontzetting uit de ouderlijke macht niet als een kind van de nabestaande wordt aangemerkt. In deze situatie ontstaat voor de nabestaande de fictie dat door de ontzetting uit de ouderlijke macht er geen rechtgevend kind in de zin van de Anw is. In een dergelijk geval heeft een nabestaande, die slechts op grond van artikel 14 lid 1 onder a Anw (het hebben van een kind jonger dan 18 jaar) recht op Anw zou kunnen hebben, dus geen recht op Anw omdat de fictie gehanteerd wordt dat er geen kind is vanwege de ontzetting uit de ouderlijke macht.

Artikel 9 Anw regelt dat een kind over wie de nabestaande geen gezag heeft wegens ontzetting uit de ouderlijke macht als ouderloos wordt aangemerkt. Dit kind heeft recht op een wezenuitkering. Hoewel het kind feitelijk nog wel een ouder heeft en daarmee als halfwees beschouwd moet worden, wordt het als wees beschouwd als de overblijvende ouder uit de ouderlijke macht ontzet is.

Als in de huidige situatie de overblijvende ouder uit de ouderlijke macht ontzet is, heeft het kind recht op een wezenuitkering. De overblijvende ouder, die ontzet is uit de ouderlijke macht, heeft nu geen recht op een nabestaandenuitkering (en eventuele halfwezenuitkering), als de enig rechtgevende grond voor Anw het hebben van een kind onder 18 jaar is. Wanneer sprake is van een ontheffing uit de ouderlijke macht heeft de overblijvende ouder wel recht op een nabestaandenuitkering (en eventueel halfwezenuitkering), en heeft het kind geen recht op een wezenuitkering.

Wetsvoorstel

Het effect van het wetsvoorstel is een omdraaiing van de huidige situatie: niet het kind ontvangt de wezenuitkering, maar de overblijvende ouder wiens gezag is beëindigd ontvangt de nabestaandenuitkering. Daarmee sluit het voorstel aan bij de nu al veel meer voorkomende situatie bij ontheffing uit de ouderlijke macht. Het wetsvoorstel creëert overgangsrecht voor wezen die op dit moment reeds een wezenuitkering ontvangen op grond van artikel 9 Anw: zij behouden hun recht op uitkering.

Artikel 5 lid 3 Anw vervalt in het wetsvoorstel. Na inwerkingtreding van het wetsvoorstel heeft de overblijvende ouder daarmee wel recht op een nabestaandenuitkering. De fictie dat er geen kind meer is in de zin van de Anw komt dan te vervallen. Daarmee geldt de hoofdregel: recht op nabestaandenuitkering heeft degene die een ongehuwd kind heeft dat jonger dan 18 jaar is en dat niet tot het huishouden van een ander behoort (artikel 14 lid 1 onder a Anw). Ook kan in een dergelijk geval recht op halfwezenuitkering bestaan: recht op halfwezenuitkering heeft een nabestaande die een halfwees onder de 18 jaar heeft, die niet tot het huishouden van een ander behoort (artikel 22 Anw). Essentieel voor een nabestaandenuitkering (voor de nabestaande die slechts op grond van het hebben van een kind jonger dan 18 jaar recht kan hebben op Anw) en de halfwezenuitkering is dus dat het kind niet tot het huishouden van een ander behoort. Als het kind tot het huishouden van een ander behoort, bestaat derhalve geen recht op een nabestaandenuitkering en halfwezenuitkering. Volgens SVB-beleid behoort een kind in ieder geval tot het huishouden van een ander indien het kind woont bij familie of een gastgezin (SB1014).

Een instelling of internaat is geen huishouden, dus als een kind daar verblijft behoort het niet tot het huishouden van een ander. De consequentie hiervan is dat in het geval het kind in een instelling of internaat verblijft, de overblijvende ouder *wel* recht op een nabestaandenuitkering heeft. Terwijl in de situatie dat het kind in een pleeggezin verblijft, de overblijvende ouder *geen* recht op een nabestaandenuitkering heeft. Dit terwijl het in de jeugdzorg doorgaans de voorkeur heeft om kinderen in een pleeggezin te plaatsen in plaats van in een inrichting. In het (tamelijk theoretische) geval dat het kind verblijft in het huishouden van de overblijvende ouder wiens gezag is beëindigd, heeft deze ouder *wel* weer recht op een nabestaandenuitkering.

Prevalerend recht Anw

Het wetsvoorstel speelt alleen een rol in situaties waarin een recht op Anw ontstaat vanwege het feit dat de ouder nog een kind jonger dan 18 jaar verzorgt. Het kind mag ook niet tot een ander huishouden dan dat van de overblijvende ouder behoren. Het is echter mogelijk dat een overblijvende ouder vanwege diens geboortedatum (voor 1 januari 1950) of arbeidsongeschiktheid een recht op Anw heeft en ook vanwege het feit dat het kind jonger dan 18 jaar is. Uit artikel 16 lid 1 Anw blijkt dat het recht op nabestaandenuitkering blijft bestaan als de nabestaande geboren is voor 1 januari 1950, maar niet langer een kind jonger dan 18 jaar heeft of als hij of zij niet meer arbeidsongeschikt is. Derhalve is het ook nu mogelijk dat de overblijvende ouder ontzet is uit de ouderlijke macht, maar wel Anw krijgt. In deze situatie blijft – ook na inwerkingtreding van het wetsvoorstel - een recht op Anw voor de overblijvende ouder bestaan.